

SÍNDIC DE GREUGES DE LA COMUNITAT VALENCIANA

SÍNDIC DE GREUGES DE LA COMUNITAT VALENCIANA REGISTRE GENERAL
15/07/2009
EIXIDA NUM. 14424

Ajuntament d'Alacant
Ilma. Sra. Alcaldesa-Presidenta
Pl. Ajuntament, 1
ALACANT - 03002 (Alacant)

=====
Ref. queixa núm. 083614 y 090986 acumulada
=====

Assumpte: discriminació del valencià en retolació de servicis públics.

Il·lma. Sra.,

Vam rebre en esta institució sengles escrits signats pel Sr. (...) el Sr. (...), que han estat registrats amb els números indicats més amunt, i que, com que tenen el mateix contingut, i al mer efecte procedimental, van ser acumulats.

Substancialment manifestaven que l'Ajuntament d'Alacant havia retolat l'edifici municipal de la plaça de les Amèriques exclusivament en castellà, amb la qual cosa contravenia la legislació vigent respecte de la cooficialitat lingüística existent a la Comunitat Valenciana.

En considerar que les queixes reunien els requisits establits en els articles 12 i 17 de la Llei 11/1988, de 26 de desembre, del Síndic de Greuges, van ser admeses i li'n vam donar trasllat de conformitat amb el que determina l'article 18.1 de la llei citada, a fi de contrastar les al·legacions formulades pels interessats i demanar informació suficient sobre la realitat d'estos fets, de la resta de circumstàncies concurrents en este supòsit i que fera extensiu el seu informe a concretar les previsions existents, si s'esqueia, perquè la retolació de les dependències municipals referides estiguera també en valencià.

La comunicació que vam rebre del Patronat Municipal d'Habitatge informava el següent:

“Le comunico que, analizada la Ley, no encontramos ninguna disposición por la cual se proponga la obligatoriedad de la rotulación bilingüe en los edificios y/o calles dependientes de los Ayuntamientos, por lo que entendemos que la rotulación en castellano del “Edificio Municipal Polivalente Plaza de América” no contraviene ningún artículo de la mencionada Ley.

Por otro lado la rotulación elegida para el edificio no es tanto informativa sino que forma parte del diseño arquitectónico y en este apartado no es nuestra intención modificar nada

(le adjuntamos fotos donde podrá ver la rotulación general de fachada y la de la puerta de acceso a viviendas que le pueden permitir comprender el alcance de lo que decimos).

No obstante, vamos a proceder a rotular en valenciano la puerta de acceso al edificio de viviendas donde se encuentra la entrada al centro municipal de día para mayores, aunque el mismo no está todavía en funcionamiento”.

La comunicació rebuda va ser posada de manifest als interessats i el Sr. (...) va ratificar el seu escrit inicial de queixa tot fent-hi menció especial sobre el fet que l'informe remés per l'administració estava en castellà, de manera que s'incomplia l'art. 11 de la LUEV. D'altra banda, no consta que el Sr. Forcada haja formulat cap al·legació al que va informar el Patronat Municipal d'Urbanisme. Per això, resolem els expedients amb les dades que hi consten, i li demanem que considere els arguments que tot seguit exposem, els quals constituïxen els fonaments de la resolució amb què concloem.

En els presents expedients de queixa es plantegen, essencialment, dues qüestions, les quals, tot i que estan relacionades entre si, han de ser analitzades separatament a fi d'evitar possibles equívocs. En primer lloc, s'hi planteja la correcció de l'actuació administrativa quant a la discriminació del valencià en la retolació de l'edifici municipal polivalent Plaça d'Amèrica. En segon lloc, hi ha la possible vulneració dels drets lingüístics dels ciutadans, com a conseqüència de l'emissió d'un informe en una llengua cooficial distinta de la que ha estat emprada en els escrits inicials pels promotors de les queixes que ens ocupen, com també per esta institució al llarg de la tramitació dels expedients.

Pel que fa a la primera qüestió, això és, la retolació monolingüe d'un edifici municipal, hem de comunicar-li el següent:

1. Segons l'article 7 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana "(...) els dos idiomes oficials de la Comunitat Valenciana són el valencià i el castellà. Tothom té dret a conèixer-los i usar-los".

El mateix article estableix que la Generalitat haurà de garantir l'ús normal i oficial de les dues llengües, i que haurà d'adoptar les mesures necessàries per a assegurar-ne el coneixement.

Així mateix, disposa que caldrà atorgar una protecció i respecte especials a la recuperació del valencià.

2. La Llei 4/83, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià, desplega el compromís irrenunciable de la Generalitat Valenciana de defensar el patrimoni cultural de la nostra Comunitat i, d'una manera molt especial, la recuperació del valencià, llengua històrica i pròpia del poble valencià, del qual constituïx el seu senyal d'identitat més peculiar.

Esta llei regula els criteris d'aplicació del valencià en l'administració, els mitjans de comunicació i l'ensenyament.

I determina quins àmbits de la Comunitat Valenciana són de predomini lingüístic valencià, entre els quals s'inclou el terme municipal d'Alacant.

La Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià, al llarg del seu articulat regula l'ús normal i oficial del valencià, i especialment en l'article 7, en què estableix que el valencià és la llengua pròpia de la Generalitat i de les altres administracions públiques, a més de ser oficial juntament amb el castellà.

L'art. 15 de la mateixa llei atribueix al Consell determinades competències per a la regulació de la toponímia oficial del valencià.

Així mateix, la Llei 6/1991 de la Generalitat, de 27 de març, regula la senyalització de les carreteres de la Comunitat Valenciana i el RD 334/1982, de 12 de febrer, preveu la senyalització de les vies de comunicació i la retolació dels servicis públics estatals en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana.

D'altra banda, el Decret 145/1986, de 24 de novembre, del Consell de la Generalitat, regula la senyalització de les vies de comunicació, les instal·lacions i els servicis públics en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, amb el propòsit de fer efectiva la recuperació del valencià en estos àmbits.

Este mateix Decret, en la disposició final primera, autoritza a la que aleshores es denominava Conselleria d'Educació i Ciència, a dictar les disposicions necessàries per al seu acompliment i, en este sentit, l'Ordre d'1 de desembre de 1993 sobre l'ús de les llengües oficials en la toponímia, la senyalització de les vies de comunicació i en la retolació dels servicis públics en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana estableix en l'article primer que: "El criteri general d'ús de les llengües oficials a la Comunitat Valenciana en la senyalització de vies i servicis públics haurà d'atendre al predomini lingüístic establert en el títol cinqué de la Llei d'ús i ensenyament del valencià (...)"; i en l'art. 2 assenyalava que "(...) per mandat legal es requerisca la senyalització en les dues llengües, es donarà prioritat a una llengua o a l'altra segons el predomini lingüístic del territori en què s'ubique el senyal (...)", per la qual cosa, tenint en compte que Alacant, de conformitat amb el que estableix l'art. 35 del títol cinc, és territori de predomini lingüístic valencià, en conseqüència, la retolació dels servicis públics, com és el cas que ens ocupa, ha de ser feta preferentment en valencià".

La normativa vigent sobre l'ús del valencià, continguda en la Constitució espanyola, l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana i la LUEV, és clara i terminant, i no deixa lloc a cap interpretació. Per això l'Administració pública valenciana, tant l'autonòmica com la local, està obligada a garantir la normalització lingüística, atorgar especial respecte i protecció al valencià, i estendre'n l'ús en tots els àmbits socials, a fi de superar la desigualtat que encara existix respecte del castellà, l'altra llengua oficial, de manera que en cas pugua prevaler una llengua sobre l'altra; i esta obligació s'estén també a la retolació d'instal·lacions i oficines oficials, tal com hem dit.

Quant a la segona qüestió plantejada, cal dir que, com sap, els expedients de referència es van iniciar com a conseqüència d'escrits que els interessats van dirigir a esta institució, íntegrament redactats en valencià.

En conseqüència, i com a garantia dels drets reconeguts en la LUEV, li vam fer la petició d'informe en la llengua triada pels interessats, és a dir, en valencià; tanmateix, l'informe que vosté ens ha remés està redactat íntegrament en castellà.

Una de les conseqüències essencials que es deriven dels mandats continguts en els preceptes anteriorment esmentats és el dret que assisteix a qualsevol ciutadà, en les seues relacions amb l'administració, a triar la llengua en què vol que es produïsquen les comunicacions i la tramitació dels expedients; i d'este dret sorgix el correlatiu deure de l'administració de respectar esta elecció i d'emprar, al llarg de tot el procediment, l'idioma que haja estat triat. D'acord amb això, l'article 11 de la Llei d'ús i ensenyament del valencià declara que:

“(...) en aquelles actuacions administratives iniciades a instància de part i en què hi haja altres interessats que així ho manifesten, l'administració actuant haurà de comunicar-los tot el que els afecte en la llengua oficial que trien, qualsevol que siga la llengua oficial en què s'haguera iniciat.

2. De la mateixa manera, siga quina siga la llengua oficial emprada, els expedients iniciats d'ofici, les comunicacions i la resta d'actuacions s'hauran de fer en la llengua indicada pels interessats”.

En el present expedient, però, la remissió de l'informe ha estat en castellà, tot i que la llengua triada pels ciutadans va ser el valencià, cosa que no s'ajusta als mandats legals anteriorment exposats.

Atenent a tot el que hem dit més amunt i de conformitat amb el que preveu l'article 29 de la Llei 11/1988, de 26 de desembre, reguladora d'esta institució, formulem a l'Ajuntament d'Alacant i concretament al Patronat Municipal d'Habitatge la recomanació que, dins el marc de les seues competències i en futurs treballs de retolació d'instal·lacions i oficines municipals, i atés que Alacant és un municipi de predomini lingüístic valencià, active els mecanismes necessaris perquè estes futures retolacions prevegen l'ús del valencià amb caràcter preferent.

De la mateixa manera, hem de recordar-li els deures legals que la Constitució i la legislació vigent li imposa de respectar els drets lingüístics dels administrats, i d'utilitzar en tots els procediments i en qualsevol altres formes de relació amb ells, la llengua (castellà o valencià) que trien.

Així mateix, d'acord amb la normativa citada, li agraiem que ens remeta, en el termini d'un mes, el preceptiu informe en què ens manifeste si accepta el suggeriment que li fem o, si s'escau, les raons que considere per a no acceptar-lo.

Perquè en prenga coneixement, li fem saber també que, a partir del mes següent a la data en què s'ha dictat esta resolució, la inserirem en la pàgina web de la institució.

Atentament,

José Cholbi Diego
Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana